
[2022-3-RE](#)

Causa 2022-3-RE

(El Quarroumi c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 25-2022. Recurs d'empara

Sentència del 12 de maig del 2022

BOPA núm. 60, del 18 de maig del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 18 de gener del 2022, per la representació processal del Sr. Walid El Quarroumi, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'ordenança penal del 24 de setembre del 2020, dictada per la Batllia de Guàrdia (Penal), contra la sentència del 30 d'agost del 2021, dictada per la Secció de Contenciós-Administratiu 2, i, contra la sentència del 7 de gener del 2022, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una resolució fonamentada en Dret, a un procés degut, a ser informat de l'acusació i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs amb efectes suspensius, acordant la suspensió cautelar de l'execució de l'expulsió administrativa, que segueixi el procediment pels seus tràmits i atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, i que, per via de conseqüència, declari nuls els procediments contenciós-administratiu i el penal, del qual se'n deriva. Subsidiàriament, demana que ordeni la retroacció de les actuacions al moment de la detenció del recurrent per tal que es dictin sengles resolucions en termes conforme a dret i amb respecte als drets fonamentals del recurrent. Així mateix, demana que es condemni l'altra part al pagament de les costes processals i extraprocessals derivades d'aquest procediment, les quals seran acreditades en el moment processal oportú;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 15 de març del 2022 que va admetre a tràmit, amb efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 d'abril del 2022, pel Govern;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 d'abril del 2022, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 24 de setembre del 2020, el Sr. Walid El Quarroumi va ser condemnat mitjançant ordenança penal com a autor responsable d'un delictes major de detenció il·legal en grau de temptativa, de 9 delictes majors d'assetjament sexual i d'una contravenció penal per lesions, a una pena de 6 mesos de presó ferma que va ser substituïda, amb la seva acceptació, per una expulsió del Principat per un període de 5 anys.

1.2. Després d'haver deixat el territori i preferint finalment complir la pena de presó, el 30 de setembre del 2020, el Sr. Walid El Quarroumi es va presentar a la Duana i va ingressar al Centre Penitenciari aquell mateix dia.

1.3. El 10 de desembre del 2020, el ministre d'Interior va acordar l'expulsió del Sr. Walid El Quarroumi del territori nacional per un període de 5 anys. Aquesta resolució va ser confirmada pel Govern el 27 de gener del 2021.

1.4. La representació processal del Sr. Walid El Quarroumi va presentar una demanda jurisdiccional contra les decisions administratives esmentades, i, el 30 d'agost del 2021, la Secció de Contenciós-Administratiu 2 de la Batllia va dictar una sentència en què desestimava aquesta demanda i declarava que les decisions administratives impugnades mitjançant les quals s'acordava l'expulsió del demandant per un període de 5 anys eren ajustades a dret i als fins que legitimen l'activitat administrativa.

1.5. La representació processal del Sr. Walid El Quarroumi va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta resolució, i, el 7 de gener del 2022, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va decidir mitjançant sentència desestimar aquest recurs i confirmar la decisió de la Batllia en els seus propis termes.

1.6. El 18 de gener del 2022, la representació processal del Sr. Walid El Quarroumi va interposar un recurs d'empara contra l'ordenança penal del 24 de setembre del 2020, dictada per la Batllia de Guàrdia (Penal), contra la sentència del 30 d'agost del 2021, dictada per la Secció de Contenciós-Administratiu 2, i, contra la sentència del 7 de gener del 2022, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una resolució fonamentada en Dret, a un procés degut, a ser informat de l'acusació i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- La representació processal del recurrent exposa que aquest va ser condemnat com autor responsable d'un delictes major de detenció il·legal en grau de temptativa, de 9 delictes majors d'assetjament sexual i d'una contravenció penal per lesions, a una pena de 6 mesos de presó ferma que va ser substituïda, amb la seva acceptació, per una expulsió del Principat per un període de 5 anys.
- Precisa que en un primer moment va triar l'expulsió. Perquè no volia ingressar en presó, ja que negava la comissió dels fets pels quals se'l va condemnar.
- Així doncs, tot i haver estat acompanyat a la frontera el 28 de setembre del 2020, dos dies després es va presentar a la Duana perquè preferia estar prop de la seva família. Va ingressar a la presó aquell mateix dia per complir la pena i va sortir-ne a mitjans de març.
- La representació processal del recurrent posa en relleu que durant tot el procediment penal, el recurrent no entenia ni l'espanyol, ni el català o els entenia malament, que no va poder beneficiar-se d'una bona interpretació, que no va obtenir una traducció a l'àrab i que no va poder entendre degudament els fets que se li imputaven.
- Mentre estava complint la pena de presó, el 15 d'octubre del 2020, va ser informat de la tramitació de la seva expulsió administrativa per una durada de 10 anys, procediment que va finalitzar amb la resolució del Govern del 10 de desembre del 2020 que acordava l'expulsió esmentada per una durada de 5 anys.
- Per tal com els seus recursos han estat desestimats, aquesta part presenta aquest recurs d'empara.
- Retreu a la Sala Administrativa no haver respectat el procediment en matèria d'immigració, ja que la llei estableix que en el marc de l'apel·lació, el Tribunal Superior de Justícia ha de resoldre en un termini improrrogable de 15 dies naturals, quan en aquest cas, la sentència desestimària es va dictar 43 dies naturals després de la desestimació de la pràctica de la prova, havent-se triplicat el termini atorgat.
- Per tant, no s'ha respectat el termini esmentat de 15 dies, el qual no podia ser prorrogat, i, la Sala Administrativa no ha respectat, doncs, les disposicions processals en matèria administrativa-contenciosa.
- La representació processal del recurrent al·lega també la vulneració dels drets fonamentals en el procediment penal, en particular, el dret a ser informat de l'acusació i del dret a la defensa, ja que el seu client no va poder beneficiar-se d'una ajuda en la interpretació i en la traducció dels fets i de les penes pronunciades.
- Considera que aquestes irregularitats en el procediment penal haurien de derivar en la nul·litat absoluta i de ple dret de les actuacions penals i, indirectament, del procediment administratiu, el qual deriva de la condemna penal.
- Seguidament, considera que l'expulsió no és proporcional, perquè va tornar a Andorra per complir la pena de presó, perquè va demostrar una bona conducta i integració social durant el seu

internament, i perquè la seva esposa i la seva filla resideixen a Andorra.

- Per tots aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs amb efectes suspensius, acordant la suspensió cautelar de l'execució de l'expulsió administrativa, que segueixi el procediment pels seus tràmits i atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, i que, per via de conseqüència, declari nuls els procediments contenciós-administratiu i el penal, del qual se'n deriva. Subsidiàriament, demana que ordeni la retroacció de les actuacions al moment de la seva detenció per tal que es dictin sengles resolucions en termes conforme a dret i amb respecte als seus drets fonamentals. Així mateix, demana que es condemni l'altra part al pagament de les costes processals i extraprocessals derivades d'aquest procediment, les quals seran acreditades en el moment processal oportú.

2.2. Argumentació de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Administrativa destaca en primer lloc que si bé el procediment penal i el procediment administratiu respecte de l'expulsió són procediments amb objectes diferents, els fets establerts en el procediment penal i la condemna del recurrent són elements contrastats que justifiquen una mesura administrativa d'expulsió del territori.

- Seguidament, considera que els delictes de detenció il·legal en grau de temptativa i d'assetjament sexual pels quals el recurrent va ser condemnat comporten un risc greu per a la seguretat de les persones i per a l'ordre públic.

- Considera que la decisió d'expulsió és proporcionada en la mesura en què l'actuació que se li imputa és greu, va succeir en nombroses ocasions de manera reiterada, afegint que el fet que la seva esposa i la seva filla resideixin a Andorra no pot convertir-se en una mena de *patent de cors* per demostrar el seu arrelament familiar al país i cometre delictes sense tenir com a conseqüència la seva expulsió.

- Així mateix, destaca que el principi *non bis in idem* no és aplicable, ja que l'expulsió efectuada en el marc penal deriva de la política criminal de l'Estat i l'expulsió administrativa deriva de l'aplicació de la política migratòria relacionada amb el control dels fluxos migratoris amb la finalitat de procurar una integració i una convivència harmòniques dels estrangers a Andorra, sent els béns jurídics a protegir diferents en aquestes dues situacions.

- Per consegüent, la Sala Administrativa desestima el recurs d'apel·lació presentat pel recurrent i confirma la decisió de la primera instància que valida la seva expulsió del territori andorrà.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal exposa que el procediment administratiu d'expulsió és un procediment absolutament autònom i diferenciat del procediment penal.

- Pel que fa a l'ordenança penal del 24 de setembre del 2020, constata que la seva impugnació constitucional és extemporània, atès que entre aquesta data i la data de presentació del recurs d'empara ha transcorregut amb escreix el termini legal de 13 dies hàbils, motiu suficient per desestimar el recurs respecte d'aquesta resolució.

- Pel que fa al procediment administratiu, reconeix que la sentència de la Sala Administrativa que valida l'expulsió del recurrent va ser dictada el 7 de gener del 2022, és a dir, fora del termini de 15 dies naturals a comptar de la denegació de la prova (el 25 de novembre del 2021), aquest retard no va suposar cap perjudici pel recurrent, atès que va poder romandre al Principat durant aquest lapse de temps.

- Així mateix, posa en relleu que la sentència de la Sala Administrativa impugnada està a bastament argumentada i justificada, tant en la decisió com en la proporcionalitat de l'expulsió, tant és així, que en un termini molt curt de temps després de sortir de presó, el 19 de gener del 2022, va ser processat, entre d'altres, per un delictes major d'agressió sexual i novament ingressat en presó provisional.

- Pel que fa a l'afirmació del recurrent respecte del fet que no entén ni parla l'espanyol, el Ministeri Fiscal s'oposa a aquesta afirmació, ja que de les actuacions es desprèn que sí que entén i parla aquesta llengua, fet que ha estat constatat per aquest Ministeri Fiscal que va estar present en el desenvolupament del procediment penal.

- També manifesta que les afirmacions del recurrent respecte dels defectes del procediment penal son desencertades i pretenen encetar una acció amb clar abús de dret, compte tingut que l'article 41.2 de la Constitució exclou la possibilitat de formular un recurs d'empara contra una decisió d'expulsió.

- Per aquests motius, el Ministeri Fiscal demana la desestimació del recurs d'empara contra l'ordenança penal impugnada per la seva extemporaneïtat i, subsidiàriament, per no existir les vulneracions al·legades, i, la desestimació del recurs d'empara contra les resolucions administratives impugnades, per la manca de contingut constitucional de les seves pretensions.

2.4. Argumentació del Govern

- De manera prèvia, el Govern destaca que han transcorregut 16 mesos entre l'ordenança penal del 24 de setembre del 2020 i la interposició del recurs d'empara, quan la Llei qualificada del Tribunal Constitucional estableix un termini de 13 dies hàbils, comptats des de la notificació de la resolució que es vol impugnar, per posar en pràctica aquest recurs.

- Cita els testimoniatges de les víctimes, les quals totes elles van manifestar que el recurrent se'ls hi va adreçar en espanyol; posa igualment en relleu que el recurrent va signar la documentació relativa a la comunicació dels seus drets processals i als requeriments que se li van formular, així com la seva declaració presa en presència de la seva advocada, la qual no va efectuar cap objecció pel que feia a la comprensió de l'idioma.

- Seguidament, exposa la cronologia de la causa administrativa que va finalitzar amb la sentència del 7 de gener del 2022, oposant-se al greuge del recurrent respecte de la infracció del termini del pronunciament: la magistrada instructora va ser designada el 16 de novembre del 2021, decisió notificada al Govern el 18 de novembre següent; el darrer acte del procediment va ser notificat el 30 de novembre del mateix any; el termini per dictar la resolució finalitzava, doncs, el 15 de desembre del 2021, tanmateix, tenint en compte que el període entre el 24 de desembre i el 6 de gener no és hàbil, atès que la decisió va ser dictada el 7 de gener del 2022, el termini només hauria estat sobrepassat de 8 dies, durada que no pot motivar la vulneració del dret a un judici de durada raonable, ni a una dilació indeguda del procediment administratiu.

- Altrament, el Govern justifica la proporcionalitat de la decisió d'expulsió administrativa per la gravetat de les infraccions comeses pel recurrent, així com per la seva reiteració, fins i tot després de sortir del Centre Penitenciari, fet que demostraria que no ha canviat el seu comportament després de la seva condemna per aquestes infraccions; pel fet que el recurrent només resideix al Principat des de fa 3 anys -maig del 2019- havent sempre residit al seu país d'origen, el Marroc, on es va casar i on manté vincles familiars, i on la seva esposa està disposada a tornar amb la seva filla en cas de fer-se efectiva l'expulsió, com així ho va manifestar en la testifical duta a terme en seu de judici.

- El Govern al·lega que no s'han vulnerat els drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, ni a un procés degut, ni a la defensa per part de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, motiu pel qual demana la desestimació íntegra de les peticions deduïdes per la part recurrent en empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa, el Ministeri Fiscal posa en relleu que l'article 41.2 de la Constitució exclou, amb referència al seu article 22, la possibilitat d'interposar un recurs d'empara contra una decisió definitiva d'expulsió, tanmateix, no demana a aquest Tribunal que es declari incompetent per tractar la qüestió.

3.5. La combinació d'aquests dos articles significa, en efecte, que una persona que resideixi a Andorra no té el dret a no ser expulsada del territori, sinó que pot impugnar aquesta decisió d'expulsió administrativa per tal que es controli la seva legalitat.

3.6. Per consegüent, presentat un recurs d'empara sobre aquesta qüestió, correspon al Tribunal Constitucional verificar que la decisió judicial respecte de la mesura d'expulsió no ha vulnerat els drets enunciats a l'article 10 de la Constitució.

3.7. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la sentència de la Sala Administrativa que valida l'expulsió administrativa del recurrent ha vulnerat els drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a ser informat de l'acusació i a la defensa.

3.8. El recurrent també impugna en el mateix recurs d'empara presentat contra la causa administrativa esmentada, l'ordenança penal dictada el 24 de setembre del 2020, que també va condemnar-lo a l'expulsió del territori per un període de 5 anys, cas de no efectuar la pena de presó dictada.

3.9. El recurs d'empara contra aquesta ordenança no pot ser atès en la mesura en què ha estat presentat de manera manifestament extemporània el 18 de gener del 2022, és a dir, 16 mesos després de l'adopció de la decisió, quan la Llei qualificada del Tribunal Constitucional estableix un termini de 13 dies hàbils, comptats des de la notificació de la resolució que es vol impugnar, per efectuar la seva formulació.

3.10. Pel que fa a la decisió d'expulsió administrativa, del conjunt dels elements continguts en les actuacions, es desprèn que no s'ha vulnerat el dret a la defensa del recurrent, ja que aquest es va beneficiar de l'assistència jurídica d'un advocat i que entén i parla l'espanyol; que no s'ha vulnerat el dret a un procés degut perquè el termini per dictar sentència no es va sobrepassar excessivament i perquè aquesta durada no ha perjudicat el recurrent, ja que no podia ser expulsat fins que la sentència no estigués dictada; que no s'ha vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret en la mesura en què l'expulsió per un període de 5 anys té en compte la gravetat i la repetició dels fets d'agressió sexual, el curt període de residència del recurrent al Principat (3 anys) i el manteniment dels seus vincles familiars amb el seu país d'origen, el Marroc, on la seva esposa està disposada a tornar amb la seva filla en cas de fer-se efectiva l'expulsió, com així ho va manifestar en la testifical duta a terme en seu de judici.

3.11. La Sala Administrativa ha fonamentat la seva decisió sobre la base d'una apreciació dels elements de la causa que no vulnera de manera manifesta cap dels drets que s'havien de considerar.

3.12. Per consegüent, aquest recurs d'empara ha de ser íntegrament desestimat, desestimació que justifica la imposició al recurrent de les costes processals (article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional).

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Walid El Quarroumi contra l'ordenança penal del 24 de setembre del 2020, dictada per la Batllia de Guàrdia (Penal), contra la sentència del 30 d'agost del 2021, dictada per la Secció de Contenciós-Administratiu 2, i, contra la sentència del 7 de gener del 2022, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.
2. Imposar al recurrent les costes processals derivades de la desestimació del seu recurs.
3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, al Govern, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 12 de maig del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela Jean-Yves Caullet
President Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy Dominique Rousseau
Magistrat Magistrat